

ملاسه‌فرا

معاونت آموزش عالی
سازمان پژوهش‌ها و برنامه‌ریزی آموزشی
مركز ملی پژوهش‌ها و برنامه‌ریزی آموزشی

ماهنامه آموزشی، تحلیلی و اطلاع‌رسانی برای معلمان
کارشناسان آموزش و پرورش و دانشجویان دانشگاه فرهنگیان
دوره پانزدهم - دی ۱۳۹۷ - شماره پیاپی ۱۱۴ - ۴۸ صفحه - ۱۳۰۰۰ ریال

نقش هنر در تربیت اخلاقی

رودخانه‌ها هنوز ماهی دارند

یک فنجان هنر!

یک بوم نقاشی به وسعت

تمام دیوارهای مدارس

آموزش مبتنی بر هنر

۳۶ خوانش‌های هنرمندانه

۳۸ آکادمی هرمتاژ

۶ ماجراهای مدرسه‌های در یک جزیره

۲۲ تفکر هنری

۱۱ هنر زبان کودک

هنر

نقش هنر

۴ نقش هنر در تربیت اخلاقی

۴۲ ده مهارت برتر که کودکان ...

آموزش هنر

۱۶ رودخانه‌ها هنوز ماهی دارند

۳۳ چرا دبیرستان؟

۱۴ آیا طبیعت می‌تواند کارگاهی آموزشی باشد؟

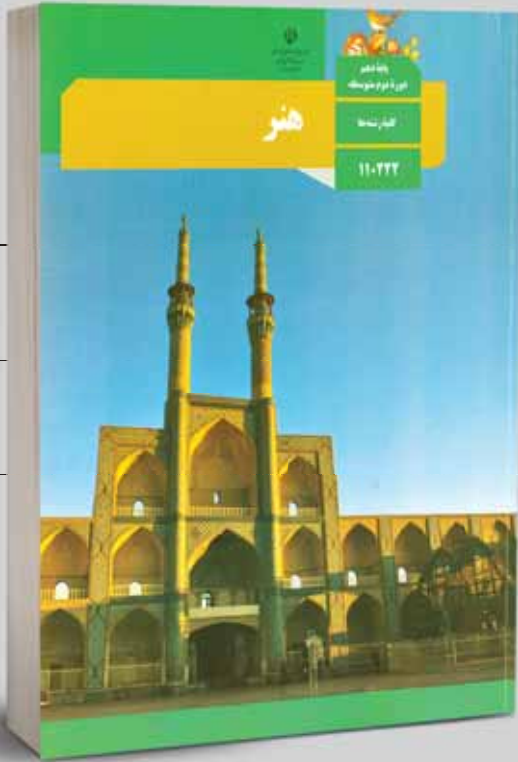
۳۰ هنر بیار و زبان آوری مکن سعیدی

۴۴ مشق نظر

۴۰ یک بوم نقاشی به وسعت تمام دیوارهای مدارس

۲۶ یک فنجان هنر

۴۶ نقدی بر کتاب هنر متوسطه دوم

نقدی بر کتاب هنر متوسطه دوم

مهرانگیز بصیری
مدرس هنرستان منطقه سه تهران

این مطالب چنان است که در گرایش‌های هنری متوسطه کتابی به آن‌ها اختصاص داده شده است. در این کتاب ۱۵۰ صفحه‌ای موضوعات به اختصار مطرح شده‌اند. این شیوه به از هم گسستگی مطالب و در نتیجه عدم انسجام منجر گردیده و موجب خدشه‌دار شدن محتوا و ناخوانایی متن شده است. برای مثال، در صفحه ۲۳ آمده است:

«هرچه ارتباط انسان با روح قدسی خویش قوی‌تر باشد، رفتارهای او زیباتر و اخلاقی‌تر می‌شود. در تفکر سنتی، زیبایی و هنر با هم در ارتباط‌اند. این تفکر، هنر را مجموعه‌ی دستاوردهای زیبایی می‌داند که انسان آن را می‌سازد، اما واقعیت این است که لفظ هنر در طول تاریخ، تعاریف مختلفی داشته است. در دوران معاصر، برخی اعتقاد دارند که هنر لزوماً نیازی به زیبایی ندارد و بیشتر، چیزی است برای فهمیدن و درک شدن. در عرصه هنر مدرن، برای روشن ساختن معنای هنر، گاهی فرم در اولویت قرار داشته است و گاهی ایده‌هایی که در قالب هنر ارائه می‌شوند و ملاک تعیین جایگاه هنر بوده است.» همان‌طور که مشاهده می‌کنید، در جملات خط سیر

کتاب «هنر» از جمله دروس انتخابی دوره دوم متوسطه است و در کنار تفکر و سواد رسانه‌ای و کارآفرینی، به عنوان یکی از سه درس انتخابی ارائه می‌شود، اما نکته قابل تأمل این است که چرا این درس کمتر از دیگر دروس انتخابی مورد توجه قرار گرفته است؟ این امر دلایل زیادی دارد که از جمله ساختار ضعیف کتاب «هنر» و در کل، مهجور بودن هنر در نظام آموزشی کشور است. مورد دوم در حیطه تصمیمات کلان ملی قرار دارد و پرداختن به آن در این مختصر ممکن نیست. از این‌رو، نویسنده در این جستار سعی دارد کتاب «هنر» دوره دوم متوسطه را به اختصار بررسی و برخی از کمبودها و نقصان‌های آن را گوشزد کند؛ به این امید که در بازنگری کتاب مورد توجه قرار گیرد.

کتابی که در بردارنده مضامین هنری است در ظاهر نیز باید نماینده محتوایش باشد؛ طرح جلد و صفحه‌آرایی و ... چنین کتابی باید با دیگر کتب درسی متفاوت باشد. این کتاب در بردارنده چهار پودمان است و هر یک از پودمان‌ها موضوعات متفاوت و متنوعی را پوشش می‌دهد. گستردگی هر یک از

با مجله‌های رشد آشنا شوید

مجله‌های دانش‌آموزی

به صورت ماهنامه و نه شماره در سال تحصیلی منتشر می‌شود:

رشد کودک برای دانش‌آموزان پیش‌دبستانی و پایه اول دوره آموزش ابتدایی

رشد نوآموز برای دانش‌آموزان پایه‌های دوم و سوم دوره آموزش ابتدایی

رشد دانش‌آموز برای دانش‌آموزان پایه‌های چهارم، پنجم و ششم دوره آموزش ابتدایی

مجله‌های دانش‌آموزی

به صورت ماهنامه و هشت شماره در سال تحصیلی منتشر می‌شود:

رشد نوجوان برای دانش‌آموزان دوره آموزش متوسطه اول

رشد نوجوان برای دانش‌آموزان دوره آموزش متوسطه اول

رشد جوان برای دانش‌آموزان دوره آموزش متوسطه دوم

مجله‌های بزرگسال عمومی

به صورت ماهنامه و هشت شماره در سال تحصیلی منتشر می‌شود:

♦ رشد آموزش ابتدایی ♦ رشد تکنولوژی آموزشی

♦ رشد مدرسه فردا ♦ رشد معلم

مجله‌های بزرگسال تخصصی:

به صورت فصلنامه و سه شماره در سال تحصیلی منتشر می‌شود:

- ♦ رشد آموزش قرآن و معارف اسلامی ♦ رشد آموزش زبان و ادب فارسی
- ♦ رشد آموزش هنر ♦ رشد آموزش مشاور مدرسه ♦ رشد آموزش تربیت بدنی
- ♦ رشد آموزش علوم اجتماعی ♦ رشد آموزش تاریخ ♦ رشد آموزش جغرافیا
- ♦ رشد آموزش زبان‌های خارجی ♦ رشد آموزش ریاضی ♦ رشد آموزش فیزیک
- ♦ رشد آموزش شیمی ♦ رشد آموزش زیست‌شناسی ♦ رشد مدیریت مدرسه
- ♦ رشد آموزش فنی و حرفه‌ای و کاردانش ♦ رشد آموزش پیش‌دبستانی
- ♦ رشد برهان متوسطه دوم

مجله‌های رشد عمومی و تخصصی، برای معلمان، مدیران، مربیان، مشاوران و کارکنان اجرایی مدارس، دانش‌جویان دانشگاه فرهنگیان و کارشناسان گروه‌های آموزشی و... تهیه و منتشر می‌شود.

♦ نشانی: تهران، خیابان ایرانشهر شمالی، ساختمان شماره ۴ آموزش و پرورش، پلاک ۲۶۶.

♦ تلفن و نمابر: ۰۲۱ - ۸۸۳۰۱۴۷۸

♦ وبگاه: www.roshdmag.ir

مفهومی مشخصی دیده نمی‌شود و از اخلاق، زیبایی، هنر مدرن و فرم بی هیچ دقت و زمینه‌ای سخن به میان آورده است.

نکته دیگر که باید به آن اشاره کرد و درباره آن پرسید، هدف کتاب است. آیا هدف کتاب هنر غیر از بالا بردن سطح فرهنگ بصری - شنیداری، و یا پرورش خلاقیت در دانش‌آموزان با بهترین ابزار موجود است؟

باید توجه داشت که آثار هنری صرفاً متعلق به یک مرز و بوم نیستند، بلکه به تاریخ بشری تعلق دارند؛ پس در مبحث آموزش هنر - نه خلق اثر هنری - به نوجوانان، باید به دور از تعصب رفتار کرد و از تمامی امکانات و آثار هنری در عرصه جهانی برای دستیابی به چنین هدف والایی سود برد. بر این اساس، بهره‌گیری از آثار هنرمندان غیرایرانی برای دست یافتن به تجربه زیبایی‌شناختی می‌تواند راه‌گشا باشد و به مراتب درک مطالب را آسان‌تر می‌سازد؛ اما چنان‌که به نظر می‌رسد، در این کتاب تلاش شده است از تعداد محدودی از آثار هنرمندان ایرانی استفاده شود که در برخی موارد الگوهای مناسبی برای ورود به مطالب نیستند و از هنرمندان نامی جهان و پیچیدگی آثارشان کم‌ترین بهره برده شده است. در کل، می‌توان گفت بخش اعظم تصاویر کتاب تصاویری معمولی با داده‌های خاص جغرافیایی، قومی و جانورشناختی است که کتاب هنر عرصه ظهور آن‌ها شده است!

هنگامی که بحث از خلاقیت و راهکارهای پرورش آن به میان می‌آید، بهترین گزینه اثری است که تماماً آن‌ها را به نمایش بگذارد. هنگامی که در کتاب بحث از دیدن و نگاه کردن می‌شود، نمونه ارائه شده تصویر یک شمع در میان پل خواجه‌سست که نه ترکیب‌بندی خاصی دارد، نه تکنیک و دید خاصی را به نمایش می‌گذارد، این در حالی است که در تاریخ عکاسی، الگوهای برجسته‌ای برای تفهیم این مطلب یافت می‌شوند. در بخش دیگر از کتاب هنگام بررسی موضوع سوژه و کادر محدودیت‌ها و چارچوب‌هایی دیکته می‌شود که هر یک مانعی است در برابر ذهن پویای نوجوان؛ برای مثال آمده است: اندازه سوژه نسبت به قاب و تناسب آن با دنیای واقعی از جمله مواردی است که رعایت نکردن آن بیننده را با مشکل درک ابعاد

حمایت از کالای ایرانی

رشد برایش

نحوه اشتراک مجلات رشد به دو روش زیر:

الف. مراجعه به وبگاه مجلات رشد به نشانی www.roshdmag.ir و ثبت نام در سایت و سفارش و خرید از طریق درگاه الکترونیکی بانکی.
ب. واریز مبلغ اشتراک به شماره حساب ۳۹۶۶۲۰۰۰ بانک تجارت، شعبه همراه آزمایش کد ۳۹۵ در وجه شرکت افست و ارسال فیش بانکی به همراه برگ تکمیل شده اشتراک با پست سفارشی یا از طریق دورنگار به شماره ۰۲۳۳۳۰۸۴۹۰.

♦ عنوان مجلات درخواستی:

♦ نام و نام خانوادگی:

♦ تاریخ تولد: ♦ میزان تحصیلات:

♦ تلفن:

♦ نشانی کامل پستی:

استان: شهرستان:

خیابان:

پلاک: شماره پستی:

شماره فیش بانکی:

مبلغ پرداختی:

♦ اگر قبلاً مشترک مجله رشد بوده‌اید، شماره اشتراک خود را بنویسید:

امضا:

♦ نشانی: تهران، صندوق پستی امور مشترکین: ۳۳۳۱-۱۵۸۷۵

♦ تلفن بازرگانی: ۰۲۱-۸۸۸۶۷۳۰۸

♦ Email: Eshterak@roshdmag.ir

♦ هزینه اشتراک سالانه مجلات عمومی رشد (هشت شماره): ۴۵۰/۰۰۰ ریال

♦ هزینه اشتراک یک ساله مجلات تخصصی رشد (سه شماره): ۲۲۰/۰۰۰ ریال

واقعی اشیا مواجه می‌کند. آیا به درستی رعایت نکردن ابعاد حقیقی چیزها ادراکمان را از آن‌ها دچار مشکل می‌کند؟

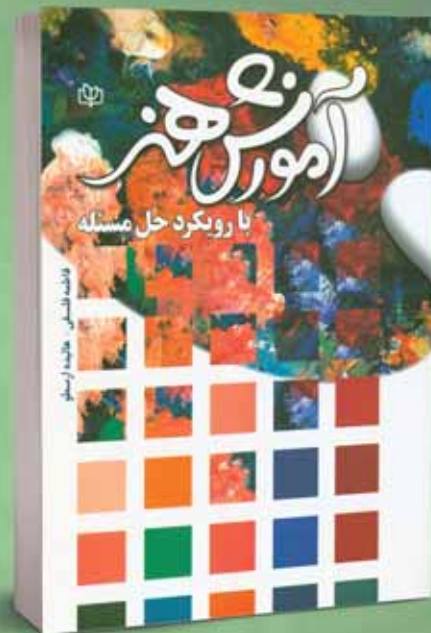
به کار بستن برخی از این روش‌ها و راهکارها نه تنها ما را به هدفمان - که نهادینه کردن فرهنگ بصری و شنیداری است - نزدیک نمی‌کند بلکه ما را از آن‌ها دور می‌سازد. آیا تعیین اشکال و مفاهیم قراردادی این چنینی می‌تواند پایه و اصول خلاقیت باشد؟

فعالیت‌های تعریف شده در هر فصل هدفمند نیستند. گاه انطباقی با متن ندارند و گاه مخاطب و امکانات او را به کلی نادیده می‌گیرند. در فعالیت صفحه ۴۷ انتظار می‌رود دانش آموز حیوانات پیرامون خود را شخصیت‌پردازی کند و فیلم‌نامه‌ای تهیه کند و به فیلم‌برداری روزانه از حیوانات بپردازد و سپس آن را تدوین کند، اما این مباحث زمان زیادی را طلب می‌کند که در ساعات تعریف شده برای این درس نمی‌گنجد. در فعالیتی دیگر، مقایسه دو اثر هنری (نقاشی، مجسمه و ...) که دو هنرمند اما با موضوعات یکسان خلق کرده‌اند، هدف قرار داده شده اما به نظر می‌رسد مخاطب را مخاطبی خاص و با پیشینه هنری در نظر گرفته است.

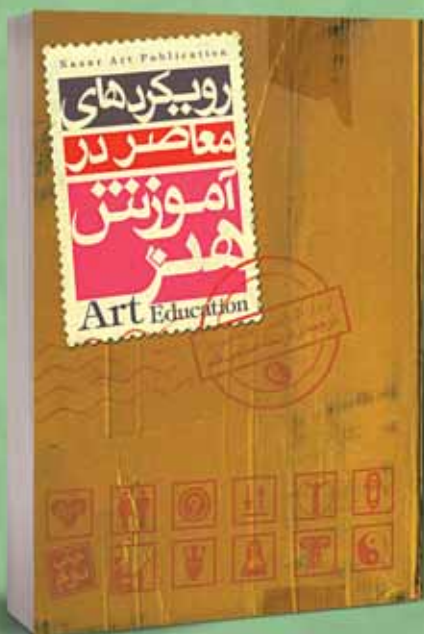
عدم کاربرد واژگان آشنا و ساخت ترکیبات جدید از دیگر نکات منفی کتاب است. نمونه قابل ذکر آن «هنرهای صوتی» است که دقیقاً آن چیزی است که در زبان فارسی «موسیقی» نامیده می‌شود. استفاده از چنین ترکیبات نامأنوسی و تلاش برای رواج آن‌ها در میان نسل آگاه امروزی، کاری است بس بی‌بهره و هیچ تأثیری جز ضربه زدن به زبان فارسی نخواهد داشت.

در این مقاله کوتاه سعی شد تا برخی کاستی‌های موجود در کتاب هنری به اجمال مطرح و بررسی شود. امید می‌رود که در تجدید نظر کتاب، به دغدغه‌های نسل امروز و آینده توجه بیشتری شود و در آن از تجارب بزرگانی که سالیانی را در عرصه آموزش هنر به کودک و نوجوان، مدرسان هنر و هنرمندان حرفه‌ای سپری کرده‌اند استفاده شود.

گشت و گذاری در بوستان کتاب
این شماره
آموزش هنر

چو عضوی به درد آورد روزگار
دگر عضوها را نماند قرار

۵ دی ماه

روزایمنی در برابر زلزله و کاهش اثرات بلایای طبیعی